

WYDARZENIA

65. rocznica pierwszej stępki

3 kwietnia 1948 roku w obecności ministra żeglugi Adama Rapackiego w Stoczni Gdańskiej położono pierwszą po wojnie stępkę pod pełnomorski statek. Blachy tworzące stępkę zostały poświęcone przez zakonnik z pobliskiego kościoła św. Jakuba. Dokładnie w 65. rocznicę tego wydarzenia uczęciło je Towarzystwo Przyjaciół Statku-Muzeum „Sołdek”, organizując sympozjum zatytułowane „Sołdek – pierwsza polska powojenna stępka”. Uczestnicy sympozjum, wśród nich wicemarszałek województwa pomorskiego Hanna Zych-Cisoń, rektor-komendant Akademii Marynarki Wojennej admirał Czesław Dyrca oraz liczni członkowie Towarzystwa Przyjaciół Statku-Muzeum „Sołdek”, obejrzeni na wstępie film z archiwum TVP Gdańsk „Rejs 1476” o ostatnim rejsie statku, po czym wysłuchali 10 wystąpień, skoncentrowanych na kwestiach organizacyjnych, technicznych i technologicznych budowy pierwszego rudowęglowca. Ogłoszono też wyniki wyborów władz TP „Sołdka”, które odbyły się tego samego dnia podczas walnego zgromadzenia członków. Funkcję prezesa ponownie powierzono prof. dr. hab. Bolesławowi Mazurkiewiczowi, a do zarządu weszli Ryszard Fryśka, Józef Kuszewski, Przemysław Kwapisz, Maksymilian Stachowiak i Leonard Wieliczko.

Urodziny OKM

Minął już rok, od kiedy swoje podwoje otworzył nasz najnowszy oddział – Ośrodek Kultury Morskiej. Pierwsze urodziny uczczono 28 kwietnia licznymi atrakcjami, skierowanymi szczególnie do najmłodszych gości. Dział Edukacji zaproponował im pokazy wodnych eksperymentów oraz malowanie imion w postaci flag kodu sygnałowego i dekorowanie nimi wnętrza budynku. Wszyscy, którzy przybyli na obchody rocznicy w strojach pirackich, otrzymali upominki. Kulminacyjnym punktem programu było wspólne krojenie i degustacja urodzinowego tortu.

WYSTAWY

Pamięci prof. J. Doerffera

Wystawa „Jerzy Wojciech Doerffer (1918–2006) – nestor polskiego okrętownictwa” otwarta została 24 kwietnia w Spichlerzach na Ołowiance. Zobaczyć na niej można biurko kreślarskie Profesora i przyrządy używane przez niego w obliczeniach niezbędnych w pracy inżyniera, a także archiwalne fotografie, dyplomy i odznaczenia. Ogromny dorobek naukowy i konstruktorski J.W. Doerffera ukazany został na przykładzie podręczników i książek jego autorstwa oraz modeli kutrów i statków, które projektował i budował. Jego dziełem były m.in. pionierskie projekty kutra rybackiego B-368 ze stalowym kadłubem oraz trałowca z kadłubem wykonanym z laminatów. Samodzielnie bądź zespołowo opracował ponad pięćdziesiąt patentów polskich i zagranicznych, a wśród nich – steru otwieranego (tzw. „steru Doerffera”, zwiększającego manewrowość statku), napędu gondolowego i zrzutowej kapsuły ratunkowej. W Stoczni Gdańskiej nadzorował m.in. budowę pierwszego polskiego pełnomorskiego statku – „Sołdka”, natomiast w Stoczni Szczecińskiej – pierwszego zbudowanego tam po wojnie statku pełnomorskiego – „Czułym”. Na Politechnice Gdańskiej utworzył Katedrę Technologii Budownictwa Okrętowego, w 1969 r. otrzymał tytuł profesora zwyczajnego, a w latach 1981–1984 piastował stanowisko rektora. Sześciokrotnie został uhonorowany tytułem doktora honoris causa przez uczelnie wyższe z Polski i z zagranicy.

W wernisażu wystawy wzięli udział przedstawiciele kilku pokoleń rodziny Profesora – w ich imieniu głos zabrał syn, prof. dr hab. Piotr Doerffer – oraz jego liczni studenci i współpracownicy, m.in. prorektor Politechniki Gdańskiej prof. Marek Dzida i dziekan Wydziału Okrętownictwa i Oceanotechniki PG prof. Janusz Kozak. Anegdota przez nich opowiadane wzbogaciły obraz Profesora stworzony przez eksponowane pamiątki. Prof. dr hab. Jerzy W. Doerffer był przez lata nieocenionym przyjacielem CMM, jako inicjator powstania w 1984 roku i przewodniczący Towarzystwa Przyjaciół Statku-Muzeum „Sołdek”, inicjator reaktywacji i honorowy przewodniczący tego Towarzystwa w 2005 roku, a w latach 1998–2005 członek Rady Muzeum – dlatego cieszymy się, że możemy zaprezentować przynajmniej część jego znakomitego dorobku zawodowego.

Wernisaż wystawy upamiętniającej dokonania prof. Jerzego W. Doerffera. Fot. Bernadeta Galus

Otwarcie Galerii Morskiej

Ekspozycja najwybitniejszych dzieł malarstwa marynistycznego z kolekcji naszego Muzeum – Galeria Morska – otwarta została ponownie po remoncie i rearanżacji. Przy zachowaniu wcześniej ustalonego układu obrazów, zmieniony został nieco ich dobór, szczególnie w części prezentującej malarstwo polskie i obce XIX i XX wieku. Od czasu otwarcia stałej wystawy marynistycznej w Spichlerzach na Ołowiance w 2001 roku CMM zakupiło lub otrzymało w darze szereg nowych, wartych wyeksponowania dzieł – m.in. „Bretonki nad morzem” Władysława Wankiego. Na wystawie znalazło się ponad 80 obrazów, od barokowych marin malarzy holenderskich, przez romantyczne pejzaże Iwana Konstantynowicza Ajwazowskiego po dzieła najznakomitszych malarzy polskich XIX/XX wieku: Aleksandra Gierymskiego, Jacka Malczewskiego, Ferdynanda Ruszczyca, Michała Gorstkina Wywiórskiego oraz naszego najwybitniejszego marynisty Mariana Mokwy. Wystawie towarzyszy katalog wybranych dzieł z całostronicowymi reprodukcjami.

Goście Galerii Morskiej w dniu jej wernisażu. Fot. Bernadeta Galus

Hel kolebką polskiej oceanografii

W Muzeum Rybołówstwa w Helu 12 kwietnia otwarta została ekspozycja zatytułowana *Hel „kolebką” polskiej oceanografii*, której autorami są Mirosław Kuklik, dyrektor Muzeum Ziemi Puckiej im. Floriana Ceynowy w Pucku i zmarły w ubiegłym roku profesor Andrzej Ropelewski z Morskiego Instytutu Rybackiego. Na wystawę składa się 15 bogato ilustrowanych plansz, omawiających dokonania pierwszej polskiej placówki naukowo-doświadczalnej dla badań oceanograficznych i ichtiologicznych, funkcjonującej w latach 1923–1938 w Helu. W wernisżu uczestniczyli m.in. starosta pucki Wojciech Dettlaff, burmistrz Helu Mirosław Wądołowski, dyrektor Morskiego Instytutu Rybackiego Tomasz Linkowski, dyrektor Instytutu Morskiego w Gdańsku Kazimierz Szeffler, naukowcy zajmujący się badaniami morza, pracownicy samorządowi, młodzież. Otwarcie wystawy poprzedzone zostało odsłonięciem tablicy poświęconej prof. Kazimierzowi Demelowi na pierwszej siedzibie Morskiego Laboratorium Rybackiego przy ulicy Wiejskiej 38 w Helu. Ekspozycja będzie czynna do 22 sierpnia.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Kultura a Strategia dla Regionu Morza Bałtyckiego

Po wielu latach starań, w lutym tego roku kultura i dziedzictwo kulturowe zostały oficjalnie wpisane jako 17. priorytet do Strategii dla Regionu Morza Bałtyckiego, jednego z najważniejszych dokumentów przedstawiających wspólną politykę i planowane działania dla państw nadbałtyckich. Wśród instytucji, które najbardziej przyczyniły się do tego niewątpliwego sukcesu, jest polskie Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz władze niemieckiego landu Schleswig-Holstein. W dniach 17-18 kwietnia odbyła się w Berlinie konferencja poświęcona wyzwaniom, jakie stoją obecnie przed instytucjami kultury w związku z rozszerzeniem dokumentu Strategii oraz zbliżającą się nową perspektywą finansową. Do wzięcia udziału w tym wydarzeniu zostali zaproszeni przedstawiciele CMM – dyrektor dr inż. Jerzy Litwin oraz Katarzyna Nowicka, kierownik Działu Marketingu – ponieważ Muzeum odpowiada za dwa projekty flagowe wpisane oficjalnie do dokumentu Strategii: Atlas Dziedzictwa Morskiego Bałtyku i Stowarzyszenie Muzeów Morskich Krajów Nadbałtyckich. Oba projekty mają ogromną szansę na dalszy rozwój i dofinansowanie w obecnym programie Seed Money Facility, a także w przyszłych programach Baltic Sea Region, Creative Industry, Horizon 2020. Berlińskie spotkanie, na które przybyło wielu gości oficjalnych, wśród nich Dyrektor Generalny MKiDN Jacek Olbrycht oraz Cornelia Pieper, wiceminister spraw zagranicznych ds. kontaktów kulturalnych z zagranicą w rządzie Angeli Merkel, stało się okazją do wymiany doświadczeń, dyskusji i szukania innowacyjnych pomysłów na współpracę i rozwój w dziedzinie kultury i dziedzictwa kulturowego w obszarze Morza Bałtyckiego.

EDUKACJA

Cykl wykładów w OKM

30 kwietnia prelekcją prof. dra hab. Andrzeja Januszajtisa zatytułowaną „Miasto latarni morskich” zainaugurowany został cykl otwartych wykładów towarzyszących wystawie czasowej „Do abordażu!”. Wybitny znawca historii Gdańska przedstawił dzieje – decydujących o bezpieczeństwie żeglugi przybrzeżnej, a zwłaszcza wejścia do gdańskiego portu – latarni morskich, świateł nawigacyjnych i systemu nabieżników.

Kolejne wykłady odbywać się będą w każdy ostatni wtorek miesiąca – ich harmonogram można znaleźć na naszej stronie internetowej. Najbliższy, przewidziany na 28 maja, wygłosi dr Monika Jankiewicz-Brzostowska, a jego tematem będą „Istoty bajeczne zamieszkujące w morzu według wyobrażeń średnio-wiecznych i nowożytnych”.

Program dla Rodzin na „Darze Pomorza”

7 kwietnia, na pokładzie statku-muzeum „Dar Pomorza” w Gdyni, odbyło się spotkanie w ramach Programu dla Rodzin, zatytułowane „Pod skrzydłami Białej Fregaty”. Uczestnicy zajęć prowadzonych przez Kamilę Jezierewską i Przemysława Węgrzyna poznali dzieje tego legendarnego statku szkolnego, po czym, jako kandydaci na marynarzy, przechodzili szereg testów z wiedzy i sprawności – rozszyfrowując alfabet Morse’a, ćwicząc orientację na statku, celując rzutką do koła ratunkowego i ucząc się zasad wybijania szklanek. Na zakończenie wszyscy przeszli przez próbę chrztu morskiego, zdając bezbłędnie test na marynarza. Nawet najmłodszy nie wahali się zanurzać rąk w pełnej meduz beczce, z której wyciągali kartki z nowymi, morskimi imionami.

Jubileusz „Wiadomości CMM”

Biuletyn informacyjny CMM ma już 10 lat. Pierwszy numer, zredagowany przez Sylwię Lauryn, wówczas pracującą w Dziale Marketingu, ukazał się w kwietniu 2003 roku. Od lutego 2004 roku „Wiadomości CMM” przygotowywane są przez Sekcję Wydawnictw, w dwóch wersjach: drukowanej i elektronicznej. Wszystkie numery dostępne są na stronie internetowej i w Bibliotece CMM. Naszym Czytelnikom bardzo dziękujemy za dziesięć lat uważnej i krytycznej lektury, zapraszając do dalszego zapoznawania się z naszym pośrednictwem z aktualnymi wydarzeniami i pracą Muzeum.

ZAPROSZENIE

Żuraw 3D

Wszystkich zainteresowanych skanowaniem obiektów historycznych oraz tworzeniem ich cyfrowych modeli zapraszamy na konferencję „Żuraw 3D”, w trakcie której swoje doświadczenia w tej dziedzinie oraz trójwymiarowy model Żurawia zaprezentują Zakład Usług Inżynierskich APEKS Sp. z o.o. i ZAPP Architektki. Konferencja odbędzie się 9 maja w Ośrodku Kultury Morskiej, początek o godz. 11.

Noc Muzeów

W nocy z 18 na 19 maja zapraszamy w „Podróż do krajów Orientu” do Ośrodka Kultury Morskiej, który zostanie opanowany przez chińskie smoki, a podczas pokazów konserwatorskich poznamy sekrety produkcji „chińskich zupek”. Nabrzeże przed OKM zaatakują piraci z grupy rekonstrukcyjnej „Garnizon Gdańsk”, zaś po Motławie popłyną przynoszące szczęście chińskie lampiony. Tej nocy zapraszamy także do zwiedzania tajemniczych zakamarków Żurawia, zapoznania się z tajnikami konserwacji zabytków i archeologii podwodnej w Muzeum Wisły w Tczewie oraz na „Dar Pomorza” w Gdyni, gdzie przeprowadzone zostaną zajęcia sprawnościowe dla dzieci oraz nauka skręcania lin i robienia węzłów.

XI Bałtycki Festiwal Nauki

Po raz jedenasty CMM uczestniczyć będzie w Bałtyckim Festiwalu Nauki, tradycyjnie proponując udział w wernisżu i zwiedzanie ekspozycji z cyklu „Polscy artyści o morzu”. W tym roku uwaga skupi się na marynistycznej twórczości Feliksa Michała Wygrzywalskiego (1875–1944). Na otwarciu wystawy „Nad ciepłym morzem” zapraszamy do Spichlerzy na Ołowiance 23 maja o godz. 15. Natomiast w niedzielę 26 maja zapraszamy na Piknik Naukowy. Tym razem prezentacje i zajęcia edukacyjne CMM odbędą się na sąsiadującym z piknikowym namiotem statku-muzeum „Dar Pomorza”.

Wyścigi smoczych łodzi

Główne obchody Europejskiego Dnia Morza w tym roku odbędą się w stolicy Malty – Valetcie, tymczasem w Gdańsku 23 maja tradycyjnie zmierzą się w wyścigach „smoczyc łodzi” przedstawiciele trójmiejskich instytucji kultury. Zawody odbędą się na Motławie z metą pod Żurawiem, a ich początek przewidziany jest na godz. 17.